

P Á L Y A M Ű

a Szombathelyi Törvényszék elnöki állásának betöltésére kiírt pályázathoz

1. BEVEZETÉS AZ AKTUÁLIS KIHÍVÁSOK TÜKRÉBEN

Pályaművem rövid bevezetőjében először az aktuális kihívásokról és a bíróságunk működésével kapcsolatos helyzetről szólnék. Mindezt azért hoznám a konkrét elemzések elé, mert álláspontom szerint csak ezen kihívások ismeretében van mód - bíróságunk ügyintézési, személyzeti, tárgyi eszköz állapotának elemzésén keresztül -, a Szombathelyi Törvényszék előtt álló rövid, közép és hosszú távú feladatok meghatározására. Így mindezek megfogalmazását követően állhat módunkban a feladatok megoldásához szükséges reális célok kitűzése és a megvalósítás megtervezése, kivitelezése is. Aktuális kihívásaink már most befolyásolják munkánkat, így ezekkel rövid távon számolnunk kell úgy, hogy közülük egyesek akár hosszabb időre is meghatározóak lehetnek. Így bíróságunk működésében többek között a következő kihívások jelentkeznek:

- az új OBH vezetés által meghatározott klasszikus és új irányvonalak,
- a pandémiás rendkívüli helyzetben az igazságszolgáltatás működtetése,
- a digitalizáció és elektronikus ügyintézés a bírák ilyen irányú képzésével,
- az eljárási kódexek jelentős módosításai,
- a folyamatosan változó jogszabályi környezet (szervezeti átalakítás és anyagi jogi kódexek és más jogszabályok folyamatos változásai ...),
- az időszerű ítélkezés biztosítása,
- a csökkenő ügyszámok és a bíró munka szakmai színvonalának emelése,
- a jogegység biztosítását szolgáló jogintézmények alkalmazása,
- a bírói kar generációváltásra való felkészítése.

Hosszú idő óta dolgozom bíróként a Szombathelyi Törvényszéken vagy annak szervezetébe tartozó egységeknél. Több tíz éve különböző területeken vezetői feladatokat is teljesítettem, ezért a statisztikai számoknál sokkal szerte ágazóbb ismereteim vannak bíróságunk működéséről, a kollégáink tevékenységéről. Így közvetlenül láttam, hogy az utóbbi 8 évben a klasszikus ítélkezés körül miként fogyott el a levegő és miként uralták a nem lényeges feladatok munkánkat. Arról is vannak ismereteim, merre felé vezet az út, a valódi, független bírói tevékenység igazgatási oldalával összefonódó, a kor színvonalának megfelelő igazságszolgáltatáshoz.

Ezen az úton az igazgatási irányítási rendszer egy évvel ezelőtti változásával lehetőség nyílt arra, hogy a bírósági munka a helyes irányba álljon és kiszabaduljon az adminisztratív terhekkal sújtott bíró a magárahagyatottság fogságából. Tehát az ítélkező bíró, az igazi, a klasszikus helyére kerüljön. Ehhez azonban a törvényszékeken is el kellett fogadni a vezetőknek, hogy látszat tevékenységeknek véget kell vetni. Határozott, egyértelmű lépéseket kell tenni a vezetés tartalmi részének bírákat kiszolgáló korszerűsítése, a digitalizációra való felkészítés, az időszerűség megőrzése, a bíróság „köz” szolgálatába állítása érdekében. Ez a komoly kihívás-csomag az eljárási kódexek jelentős változásával ott van minden bírósági vezetés előtt. Fontos kérdés lehet, hogy ez a változtatási igény helyi szinten miként tükröződött a vezetés munkájában, hisz a kihívások körében felmerült feladatok teljesítésében az esetleges lemaradásokért, nem a bírák, hanem a magasabb szintű vezetők tartoznak elsődleges felelősséggel.

Tehát az irányváltást már ebben a múlt egy évben meg kellett kezdeni és azt, az OBH vezetése által meghatározott célok mentén folytatni kell. Ehhez 2020-ban a pandémiás helyzet jelentős nehezítő tényezőként járult, amely a vezetést és a bírakat is súlyosan érintette. Az új – rendkívüli helyzetre alkotott - jogszabályi környezetben a távmeghallgatás és az eljárások egyszerűsítésére szolgáló szabályok alkalmazása nem kis feladatot jelentett és fog a jövőben is jelenteni. Ezáltal a legnagyobb kihívás a vírusfenyegetettség miatt az igazságszolgáltatás zavartalan működésének biztosítása. Ezzel együtt a törvényesség, az időszerűség megőrzése, az elektronikus ügyintézés szakmai fogásainak elsajátítása és ennek megszervezése folyamatos feladatunk, hiszen enélkül a jövő sem képzelhető el. Eközben biztosítani kell a bírói képzéssel, annak fejlesztésén keresztül a szakmai munka színvonalának emelését, hiszen a csökkenő ügyszámok mellett erre több idő is adódhat. Ehhez persze mind igazságosabb, munkateher alapú ügyelosztási, automatizált ellenőrzési rend kialakítása és az e szerinti munka megszervezése szükséges. Mindemellett nem is említve a bírói gyakorlat megismerésének egyre fontosabb szerepét a jogegység biztosításának új rendszerében. És az sem feledhető, hogy bíróságunkon 10- 12 éven belül komoly generációváltás fog bekövetkezni. Addigra a bírói kar egy negyedét meghaladó számú kolléga nyugállományba vonul, amelyre már most meg kell kezdeni a felkészülést.

Tudvalévő, hogy ilyen helyzetben a bírósági egységet vezető személyének, aki első az egyenlők között, főszerepe van. Vezetői beosztásaimban azt tapasztaltam, hogy bírói kollégáimmal képesek vagyunk a helyzet reális értékelésére és ez alapján a célok meghatározására, az összefogásra, a munkában egymás támogatására, amellyel meg is valósítottuk elképzeléseinket. Tevékenységemet mindig a törvényes működés, a határozott, részrehajlás nélküli eljárás, de a szolgáló vezetői attitűd, az alkotmányos intézmények, a bírói hagyományok tisztelete hatotta át. Sokat tevékenykedtem a bírói utánpótlás képzésében és pártoltam, támogatom a fiatalokat. Fontos, hogy ők minél több gyakorlati tapasztalatra tegyenek szert, fokozatosan vegyék át a stafétabotot. Ezzel együtt készek legyenek a kihívások megoldására. Erre az odafigyelésre a jövőben is szükség lesz, hisz a járásbírói bírósági kar az utóbbi 7 évben 42%-ában megújult. Így véleményem szerint, most kell megkezdeni az építkezést a fenti kihívások mentén egy ütőképes, a modernkor követelményeinek megfelelően dolgozó, szakmailag kiválóan képzett bíró kar kialakítása érdekében.

Jövőbeli munkánkhoz le kell szögezmem, hogy nagyra becsülöm a kollégáink erőfeszítéseit, különösen azokat, akik körülményeikhez képest mindig a maximumot vállalják magukra. Erre a jövőben is szívesen építenék azzal, hogy meg fogjuk teremteni az arányos leterheltséget. Kijelentem, hogy minden kollégámra számítok, hisz mindenkinek helye van a „rendszerben” csak képességeinek és helyzetének megfelelő helyet kell találni mindennapi munkájához.

A kérdés az, hogy mit várhatnak a kollégák tőlem? Ez az, amit ebben a pályaműben olvashatnak és emlékezhettek arra az időszakra, mikor vezetői tevékenységgel irányítottam az egyes bírósági egységeket. Így először a fenti kihívásokkal jellemzett munka kapcsán szeretnék beszámolni arról, hogy milyen vezetési elveket és célokat követnék a bírósági vezetőkre meghatározott jogi keretrendszerben.

2. A VEZETÉSI TEVÉKENYSÉG IRÁNYVONALAI, A BÍRÓSÁGI IGAZGATÁS FELADATAIT MEGHATÁROZÓ JOGI AKTUSOKKAL ÖSSZHANGBAN

Magyarország Alaptörvényének 25. cikke és egyéb rendelkezéseit végrehajtó sarkalatos törvény, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) a 119-120. §-ban meghatározza a bírósági elnök feladatait.

Ezeket a szabályokat hajtják végre és részletezik az OBH Elnöke által alkotott szabályzatok, utasítások, ajánlások és egyéb jogi aktusok. Persze lehetnek itt akár egyedi döntések, vagy szóban a rendszer működésére kiadott célkitűzések, amelyek szintén kötelező erővel bírhatnak. Külön forrásként kell említenem a Szombathelyi Törvényszék Szervezeti és Működési Szabályzatát és annak mellékleteit.

Emellett nyilván fontos körülményeket szabályoznak az eljárási és egyéb törvények, valamint a tömeges humán megbetegedést okozó világjárványhoz kapcsolódó veszélyhelyzet időszakára kiadott kormányrendeletek, egyéb jogi aktusok, amelyek szintén meghatározzák a bírósági szervezet és vezetésének adott időszakra szóló működését. A törvényszék elnökének ebben a jogi keretben kell tevékenykednie, ám tartózkodom e szabályok szó szerinti hivatkozásától és ezek külön felsorolásától. Tartalmukat felhasználva foglalom össze ebben a dokumentumban elképzeléseimet, amelyben foglalt terveim megvalósításáról évente számot adok az összbírói értekezletnek. Így a fenti keretben az általános vezetési célkitűzéseim a következők:

2.1./ Az ítélkezési munka törvényes, magas színvonalú, időszerű és hatékony legyen, amellyel a bíróságunk teljesítse alaptörvényi kötelezettségeit.

2.2./ A bírák szakmailag még felkészültebbek legyenek és folyamatosan fejlesszék tudásukat, képességeiket, amelyhez minden vezetői segítség biztosítását elengedhetetlennek tartok.

2.3./ A bírákat egységes, egymáshoz hasonló, arányos munkateherben kell részesíteni, amelyért a szükséges átszervezések rövid távon érinthetnek kollégákat, de közép-hosszabb távon mindenkinek előnyére válnak. Itt jelentősége legyen személyi körülményeik figyelembevételének. (Lásd a gyermekgondozásról visszajövők, részmunkaidősök, otthonról dolgozók helyzetét, hiszen ez a körforgás természetes egy ilyen munkaegységben.)

2.3./ A bírák mindennapi munkájukat a lehető legjobb munkafeltételek között, azok leghatékonyabb megszervezése mellett végezhesék.

2.4./ Az elektronizálás, az informatika új kihívásainak mindenkinek meg kell felelnie. Enélkül a jövő nem képzelhető el, így minden bíró számára a legteljesebb – egyéniesített - szakmai informatikai segítséget és támogatást is biztosítani fogom.

2.5./ A képzés terén a központilag kialakítás alatt álló új formákhoz igazodva a szakmai tudás és gyakorlati tapasztalat átadását az instruktori, mentori képzés mellett ténylegesen biztosítani fogom.

2.6./ A bírák, az igazságügyi alkalmazottak számára a munkájukkal kapcsolatos jogszabályi, helyi elvárásoknak egyértelműeknek kell lenniük, ezért azokat – akár az Szmsz -ben - meg kell fogalmazni és következetesen számon kell kérni.

2.7./ A bírákat az utóbbi időszakban rájuk hárult mind több adminisztrációs tehertől meg kell szabadítani, a vezetésben a felesleges formalizmusokat ki kell iktatni.

2.8./ Az igazgatási, vezetési munkát a transzparencia, nyíltság és őszinteség jellemezze.

2.9./ Törvényszékünkön az információáramlás csatornáit ismét át kell gondolni és a tényközlések vagy leirat továbbítások helyett az igazgatási kérdésekben a magyarázó, kiegészítő, eligazító szerepnek kell dominálnia. Ugyanezt a szakmai vezetéstől is elvárom.

2.10./ A bírósági dolgozók együttműködését egymás tisztelete, a szolidaritás hassa át, amelyet nemcsak a kommunikációban, hanem minden tekintetben érvényre kell juttatni.

2.11./ Minden vezetővel szembeni követelmény mellett, a vezetésnek működésében időszerűnek kell lenni, így a felmerült problémák megoldásának halasztgatásától tartózkodni fogok és mindenki számára a legjobb megoldást igyekszem megkeresni.

2.12./ A döntéshozatalban a demokratizmus minden módszerét, a legtöbb releváns információ beszerzése után alkalmazni kell úgy, hogy a döntések a bírói kar értékítéletével összeegyeztethetők legyenek.

2.13./ A bírói és bírósági közösség kohéziója érdekében az eddigiekhez képest sokkal több új vezetői eszközt és módszert kell alkalmazni erre vezetőtársaimat szeretném sarkalni és felkészíteni.

2.14./ A vezetésben a személyes, közvetlen kommunikációnak meghatározó jelentőséget tulajdonítok. Vallom, hogy minden problémát megnyugtatóan meg lehet oldani, de úgy vélem, hogy a problémák csak megfelelően előkészített megbeszéléseken keresztül tárgyalhatók meg, amelyhez a színteret a vezetőnek kötelessége biztosítani.

2.15./ A bírói kar belső nyugalma és a nyugodt munkavégzés érdekében mindent meg fogok tenni és ehhez minden kollégám segítségét tisztelettel kérem, hiszen csak közösen tudunk jó eredményeket elérni.

2.16./ A bírói kart minden külső és akár más jellegű támadástól megvédem és ebben a tekintetben álláspontomat a klasszikus elvek mentén, az Alaptörvény tiszteletével fogalmazom meg, amely közlése előtt véleményem kialakításakor mindig támaszkodom bíránk véleményére.

2.17./ A bírói kar és munkatársaink egészségét minden igénybe vehető eszközzel meg kell óvni. Ez fokozottan igaz a pandémia vonatkozásában. Ezért az eddigieknél több és újabb megelőző és védekező eszközt, módszert fogunk igénybe venni. A megfelelő intézkedéseket a bíróságainkra érkező ügyfelek tekintetében is kifejtjük.

A fenti vezetési célok megvalósítása érdekében, a vezetői döntések meghozatalánál a Bírói Tanács (BT) által kialakított működési rendszert támogatva járok el. A bírói önigazgatás és az érdekképviselések szerveivel szorosan együttműködöm, a szakmai kollégiumok, a helyi bíróságok, a bírósági egységek véleményét a probléma megoldó módszerek keretei között, kikérem és alakító módon figyelembe veszem, hiszen döntéseimnél minden eddigi vezetői pozíciómban erre törekedtem.

Szerintem az rendkívül fontos, hogy bíránk megtalálják, elérjék az illetékes vezetőt, így kollégáim előtt – mint eddig is - az ajtóm nyitva áll és elérhető leszek.

Így ezt várom el vezetőtársaimtól is azzal, hogy a helyettesítést mindig érdemben oldjuk meg. A személyes kontaktus, a kölcsönös eszmecsere, a pozitív és negatív élmények közvetlen megismerése, feldolgozása az, amelytől megismételhetetlenül emberivé és közvetlenné válnak a munkaszervezeten belüli viszonyok.

Így esetleges kinevezésemet követően egy hónapon belül minden bíró kollégával külön is elbeszélgetek. Ennek keretében megtárgyalnánk elképzeléseiket, helyzetüket és igényeiket, amely információkat be fogok építeni feladataink megvalósításába. Ezt a momentumot egy jól működő szervezet elengedhetetlen kritériumának tekintem, mert ez lehet a munkaszervezeti egység belső nyugalmanak alapja. Tehát a belső kohézió elmélyítése és a szinergia kialakítása érdekében kölcsönös együttműködéssel kívánok eljárni, amely biztos alapja a jó munkahelyi atmoszférának.

A bírósági szervezet irányítását és működtetését olyan módon kívánom megvalósítani, hogy az, a legnagyobb hatékonysággal, a leoptimálisabban végezze igazságszolgáltatási feladatát. Ehhez segítségül hívjuk a központi igazgatás célkitűzéseit, megfelelő jogi rendelkezéseit és döntéseit, valamint kérni fogjuk támogatását is. Ehhez szükség van a központi vezetéssel való kiegyensúlyozott kommunikációra is. Így a célok eléréséhez át kell tekinteni azokat a körülményeket, amelyek törvényszékünkön a vezető tevékenységét, a megfelelő vezetői eszközök alkalmazását meghatározzák. Az első feladat, a helyzetfelmérés, amelyet a valóságban a vezetői feladat elnyerését követően érdemben azonnal meg kell tenni, de itt a pályamű erejéig indokolt röviden a helyzetet elemezni is és már most meghatározni a teendőket.

3. AZ ÍTÉLKEZÉS AKTUÁLIS ÁLLAPOTA

3.1. Az ügyteher és ügyintézés

Az utóbbi évek ügyérkezési adataiból látható, hogy a Szombathelyi Törvényszéken az országos trendekhez hasonlóan folyamatos ügyérkezés csökkenés tapasztalható, kivéve például a Vh., a BV. és a nem peres elsőfokú büntető és szabálysértési ügyeket. Nálunk évente össz volumenében 6- 8% körüli csökkenés mellett hat év statisztikáját nézve a teljes ügyérkezés mértéke közel felére esett vissza. Az ügyszám csökkenés sem jelent mindig, automatikusan kevesebb munkát, hisz a munkaigényes ügyek száma és súlya tovább növekedett, hogy az adminisztratív terhekről ne is beszéljek. Kimondható, hogy az ügyek sűrűje marad meg, amelyből a befejezések tekintetében már nehezebb jó eredményeket elérni. Ezért mindent a helyén kell kezelni és folyamatosan figyelni kell az ítélezés aktuális állapotát, azon keresztül a trendek alakulását, hogy a jelentkező feladatokhoz tudjuk rendelni a humán és tárgyi erőforrásainkat. Itt és most nem fogom minden apró részletre kiterjedően számszakilag bemutatni az egyes ügyszakok érkezési és befejezési adatait, hisz az mindenki által a közzétett statisztikai adatokból kiolvasható, hanem inkább összefüggéseiben elemzem a jellemző trendeket és folyamatokat.

A fenti sommás megállapítás ellenére, ami „az ügyszámcsökkenés” körébe értendő megállapítható, hogy az átlagos havi ügyérkezés egy tényleges bíróra eső volumene a Szombathelyi Törvényszék területén dolgozó bírónál, különösen a helyi bíróságokon minden ügyszakban (polgári, gazdasági, büntető, munkaügy) évek óta rendszerint az országos átlagnál magasabb, azaz bíráink az átlagnál leterheltebbek.

A járásbírósági polgári peres ügyérkezés már 4-5 éve folyamatos csökkenést mutatott. Ugyanis akkor egy hullámon voltunk túl, de 2019-es ismételt növekedés után 2020-ban a pandémia miatt egy havi érkezéssel kevesebb ügy érkezett.

De ez a csökkenés 2020-ban ebben a tekintetben minden járásbírószági ügyszakot érintett, kivéve a büntető nem peres, Vh, és szabálysértési ügyeket. Ezzel a trenddel azonosan alakult az ügyek befejezési száma is, de mindig az érkezésnél több, vagy közel annyi ügy került befejezésre, tehát a folyamatos ügyek arány is évről évre csökken.

Szót kell ejteni arról is, hogy a Szombathelyi Járásbírószágon számos bíró munkából való kiesésével, távozásával kellett számolni és 2016-ra rendkívül megnőtt az egy bíróra jutó ügyek száma. Így a bírának éveken keresztül 100-at jóval meghaladó perrel kellett dolgozni, ami odaadó, kötelességtudó, rendkívül nagy erőfeszítéssel járó munkájuknak, majd az újonnan kinevezett bírák tevékenységének köszönhetően mára közel 80-90/fő, ehhez képest vidéken átlagban 100-at meghaladó ügyre csökkent. Ebből következik, hogy a feladatok megoldásához – különösen, ha az időszerűséget nézem - ezen a területen a tényleges tanácsok számához képest az egész megye területén az

ügyintézésbe további erőforrásokat kell bevonni. Erre titkárok és ügyintézők előkészítő munkája által és a gyermekgondozási távollétből visszajövők segítségével és kirendelés útján látok lehetőséget. Ebben az ügyszakban bíránk személyi körülményeiben mutatkozott problémákról is szólni kell, hisz a munkaszervezésben a családbarát munkahely tartalmi elemeiben szerintem többen nem kapták meg a megfelelő segítséget, amelyet a jövőben sokkal konkrétabb támogatással pótolni kell és elismerni azon fiatal bíránk munkáját, akik nagyon nagy intenzitással, ütemes ügyintézés mellett mindig az átlagon felül - mondjuk ki - maximumot teljesítettek.

Sárváron, Körmenden a polgári ügyszakban kiegyensúlyozott ítélezés alakulhat ki, ha ítélezést támogató személyi segítséget adunk, hisz évek óta jelentős terhelést sikerül megoldania helyi bíráinknak. Sárváron különösen fontos a személyes segítség, hogy új lappal indulhassunk. Kőszegen a helyzet köszönhetően az ottani elnökök eddigi aktív tevékenységének kiegyensúlyozott ügyfeldolgozást biztosít, de álláspontom szerint számára is szükséges az egységes ügyteher kialakítás miatt támogatás nyújtása.

Az elsőfokú gazdasági ügyintézés kiegyensúlyozott és mellé a Vh tevékenység igazi szakmai felügyeletének odacsatolásával már megfelelő, arányos a bírói terhelés.

A járásbírószági végrehajtási ügyek terén folyamatos többletérkezés van. Ezzel együtt sajnos egyre több Vh. ügy marad folyamatban. Ennek okait – és az időszerűség évek óta tartó süllyedését - egy részletesebb szakmai áttekintés során meg kell vizsgálni és a humán erőforrás elosztást, az ügyelosztást, a munkaszervezést, az ellenőrzést rendszer szinten át kell szervezni.

A járásbírószágokon a legjelentősebb ügyszám csökkenés a büntető elsőfokú peres ügyek érkezésében látható az utóbbi 5-6 évben azzal, hogy 2020-ban még kevesebb ügy jött, mint az előző évben. Ha azonban ténylegesen nézzük a „B”-s ügyeket a tárgyaláson kívüliekkel együtt – amely utóbbi folyamatos növekedésben van, mint 2020-ban is – akkor az ügyérkezés összességében még emelkedést is mutat. Tehát az ügyteher valójában nem is lett számottevően kisebb, mégis kevesebb mint a polgári ügyszakban. A peres ügyszám egy bíróra jutó csökkenésével a besűrűsödött referádákban egyre nehezebb jelentős befejezést elérni, de az érkezéssel lépést tart az ügyszak befejezési száma, azonban ez egy tényleges bíróra vetítve kissé elmarad az országos átlagtól.

Mivel a szabálysértések központi intézése is Szombathelyen van és az ügyérkezésben évek óta folyamatos emelkedés van, érdemes a két ügyszak (büntető és szabálysértés) valamilyen típusú integrálásán gondolkodni. Ma 111 peres szabálysértési ügy és 401 nem peres van folyamatban, amit 4 titkár is intéz.

Megjegyzendő, hogy a szabálysértésekkel szemben a járásbíróóságokon csak 180 büntető peres és 125 nem peres ügy folyamatos. Ezzel a kombinációval több ügye lehet a bírának és akár a leírók, valamint a titkárok is jobban bevonhatók a más irányú közös ügyfeldolgozásba. Itt szükséges az egyes reszortok újbóli átgondolása és az, hogy minden büntető bíró meg tudja kezdeni érdemi büntető „életét” is. A szabálysértési ügyszakban az időszerűségben is van mit javítani, és az ügyintézési módszereken újítani is kell ezért is fontos a „vegyítés”, amely már 2020. végén a járásbíróóság elnökhelyettesének javaslatára meg is kezdődött.

Áttekintve a körülményeket a Szombathelyi Törvényszék bíróságain a büntető ügyszakban az ügycsoportra szakosodás erősítésével kell a munkát segíteni. Minden bírósági egység mellé és vidéken is, állandó titkár és/vagy fogalmazó és bírósági ügyintéző lenne indokolt, a civilisztikában is arányosan többel együtt.

A munkaügyeknél a folyamatban lévő ügyek aránya az országos átlagnál kevesebb. Az egy tényleges tanácsra jutó érkezés és befejezés korrekt munkavégzést mutat. Ez azt jelenti, hogy az ügyszakban a bíráink elismerésre méltó időszerű, gyors munkát végeznek. A jogszabályi változások után pedig pontos képet kapva közösen kell megoldani az arányos munkateher elosztás okán bíráink feladattal való ellátását.

A Szombathelyi Törvényszéken, az elsőfokú polgári peres ügyérkezésről annyit, hogy bíráink odaadó munkájával az érkezéshez képest azzal lépést tartó, kiegyensúlyozott befejezés járul. Ebben a tekintetben megállapítható, hogy egyre nehezebb jogi és nem jogi problémákkal találkozunk bíráink. Az ügyintézés hatékony és kiegyensúlyozott. A fellebbviteli ügyszak példásan kiegyensúlyozott, bíráink kimagasló szintű munkája által, míg a nem peres rész titkári előkészítés mellett szintén mintaszerű. Itt a nyugodt és kiegyensúlyozott ítélezéshez a megfelelő számú jól képzett kolléga rendelkezésre áll, de a belső arányok miatt közös megbeszélés után érdemes az arányos munkateher kialakításán dolgozni. Meggondolandó a tisztviselői területen létszámfejlesztés, de addig is rendszeres más egységtől való besegítés szervezése. Az elbeszélgetések során még több részlet birtokában közösen a legjobb megoldást lesz módunk kialakítani, hisz arányaiban a magas számú tanácselnöki címmel bíró kolléga munkával való ellátása is kardinális kérdés. Igaz középtávon két bíró kollégánk nyugdíjba vonulásával is számolunk kell.

A törvényszéken a felszámolási és az ehhez tartozó ügyszakokban az ügyérkezésben kis csökkenés míg cégügyekben közel annyi ügy volt, így a folyamatban lévő ügyek aránya is kissé csökkent. A befejezések az érkezéshez igazodtak. De itt az ügyintézési késedelmek miatt a „felszámolásra” az időszerűségnél térnék ki méltányolva, hogy ezen területen évek óta csak egy bíró kollégánk tevékenykedik.

A törvényszéken a büntető ügyszakban a statisztikai mutatók évek óta kiegyensúlyozottak, míg a törvényszéki első fokon az egy bíróra jutó ügyek száma jelentősen csökkent, addig annál nagyobb súlyú perek érkezése történt. A Bf ügyérkezés jelentős átrétegződésen ment keresztül és a peres ügyek száma jelentősen csökkent, de a peren kívüli ügyek száma kiemelten jelentős, amelyek feldolgozását nagy odaadással és szakértelemmel végzi egyik bíró kollégánk. Jó volna, ha egy „állandó Bf tanács” létszám és személyi kör volna kialakítható, amelyért magam is mindent megteszek.

Külön ki kell emelnem a BV. ügyérkezést, amely évek óta a komoly kihívást jelentő országos, új, 1500 fős börtön kapcsán rendkívüli ügyszámokat produkált.

Tehát a 2019-es és 2020-as évi (2931) érkezés majdnem elérte a 3000-es átlomhatárt. Ebből 2020-ban 1089 kártalanítási ügy volt, amelyek feldolgozása a jelentős jogszabályváltozásra tekintettel megoldódhat, hisz eddig az ügyszakban eljáró bíró kollégák és titkáraink nagy erőfeszítéseinek köszönhető a kiegyensúlyozott ügyintézési helyzetet.

A BV. ügyszakban ehhez a növekedési ütemhez, hisz 6 év alatt megháromszorozódott az ügyek száma történt még 2016-17-ben nagyarányú átszervezés, mind bírói, titkári és tisztviselői oldalon. 2019. év végén a meghallgatások terén új ügyelosztást hoztunk létre: 2/1/1 az arány heti váltásokban 3 bíró kolléga között. Mindez úgy, hogy egy napon a bíró annyi meghallgatást eszközöljön, hogy a nyugodt ütemes munkavégzés megmaradjon és ne kelljen kapkodni.

Jellemző a munkateherre, hogy míg első fokon az ügyekben volt meghallgatások száma meghaladta a 800-at, addig másodfokon a jogorvoslati ügyszám pár éven belül a százas nagyságrendről 668-ra emelkedett. Ez jelentős nem peres érkezés a Bf referációjában, amelynek nyilván személyi következményeit is le kell vonni.

Tehát a BV ügyintézés egy- egy bíróra, titkára vetítve, beleértve a kártalanításokat is, igen nagy munkaterhet, feladatot rótt dolgozóinkra és most is 503 ügy van folyamatban. Jelzem, a sajtó jelentős nyomást helyezett bíráinkra, titkárainkra ezen a területen és ez a figyelem ma is fenn áll.

3.2. Az időszerűség alakulása

Az ítélkezésben a megyei bíróságain általában az időszerűségi mutatók megfelelőek. E pozitív megállapítás és hogy az országos átlaghoz képest jobbak az időszerűségi mutatóink általában és konkrétan a teljes büntető ügyszakra érvényes immár évek óta. Mindez azzal, hogy ezek a mutatók évek óta folyamatosan javulnak. Mind, az egy, két vagy öt éven túli ügyek tekintetében köszönhetően bíráink ütemes, időszerű és alapos munkavégzésének a kevés ügy ellenére az országos átlagnál jobbak vagyunk. A számok nominálisan is alacsonyok. A folyamatos ügyekből a büntető ügyszakban a törvényszék bíróságain 30 db egy éven túli és 2 db 2 éven túli. Emellett a BV. ügyszakban a kártalanítás nyomán bíróságunkra áttett ügyekben – ahol az előzményi időben már egy éven túli volt ügy - 62 db egy éven túli ügy van folyamatban. Ezt a kedvező helyzetet a peres ügyek viszonylag alacsonyabb száma ugyan jellemzi, azonban a folyamatos aktív kollégiumvezetői figyelemmel kísérés, segítség ebben az ügyszakban jelentős támogatás tudott lenni. Mint látjuk az országos célok is a hosszabb pertartamú ügyek fokozott figyelemmel kísérését tűzték ki célul, így az igazgatási és szakmai vezetői figyelem, de a két éven túli ügyeknél az arra igényt tartó bírák segítségével biztosítása elengedhetetlen.

A fellebbviteli peres ügyek intézésében mind a büntető, mind a civilisztikai ügyszakban és hozzájuk tartozó peren kívüli területeken az időszerűség jónak ítéltető.

A civilisztikában az időszerűség a fellebbviteli ügyszakban kiváló, úgy, mint a törvényszéki elsőfokú, a munkaügyi ügyszakban is. Ezzel szemben a felszámolásban több helyen előfordultak elmaradások, ezek hosszabb ideje fennálló problémák. A helyzet javítására, határidő biztosítása mellett került sor. Ebben a tekintetben központi intézkedések is történtek. Ilyen problémák más civilisztikai ügyszakokat is érintettek. Erre az OBH vezetése is utalt a korábbi pályázat eredményét közlő indokolásában. Például a járásbírói polgári peres ügyszakban a folyamatosan magas érkezés mellett egyenként bíráink sok-sok ügyet fejeztek be, de néha figyelem már nem jutott a folyamatosakra. Ezt, a jövőben munkateher csökkentéssel, a törvényszéken belüli belső arányosítással eleve ki kell küszöbölni. Emellett megfelelő érdemi segítséggel és a bírák konkrét helyzetének ismeretében a megfelelő vezetői intézkedésekkel, a „munkakörülmények” javításával ilyen folyamat beindulásának elejét lehet venni. Ugyanis az egy, két, illetve 5 éven túl folyamatban lévő ügyek aránya a folyamatos ügyekhez és a bíró létszámhoz képest aránytalanul magas és több területen is az országos átlag felett van, ahogy ezt OBH vezetője is látta és a 2020. decemberi vezetői értekezleten hangsúlyozta.

A hosszú pertartamú ügyek közül a civilisztikában a törvényszék bíróságain összesen egy éven túli ügy 177, két éven túli 52, három és öt év közti 41, és öt éven túli 13 van folyamatban. A Szombathelyi Járásbíróságon a folyamatban lévő „P” ügyek 19,3%-a egy éven túli, míg Sávraon 28,7%. Ezen a helyzeten célzott intézkedésekkel, beavatkozással, szakmai segítséggel mindenképpen rövid időn belül javítani kell.

Itt a helyzetet vezetői kinevezésem esetén fel kell mérni, az arányos munkaterhet és segítséget biztosítani kell. Mindenki új lappal indul és a vezető odafigyelést sokszorozni kell az egyéni problémák orvoslása mellett. Az ellenőrzési rendszert újra ki kell építeni és folyamatosan alkalmazni is kell az informatikai ellenőrzés adatainak felhasználásával. Külön a két éven túli ügyek tekintetében kell a segítségre igényt tartó bíró kollégát támogatni, mind szakmai, mind esetleg igazgatási, személyi eszközökkel. Fontos a szakmai segítség fokozása is, hisz az eljárás jogi kódex sem könnyíti a munkát. Ezen a területen bíránk évek óta kiemelt munkateherrel dolgoztak és szerintem sajnos érdemi segítség, támasz nélkül maradtak.

Hátralék keletkezett a székhelyi járásbíróság Vh. és Pk. ügyszakában is. Ez részben egy személyhez volt köthető, azonban a vertikális vezetői tevékenység anémiája okán a mai napig sem sikerült ezt felszámolni. Ez a helyzet azonban árnyékot vet a többi bíró és vezető munkájára, tehát azonnali felszámolását már meg kellett volna oldani.

3.3 A megalapozottságról

A megalapozottsági mutatók a bírák felkészültségéről adnak egy-egy fontos információt, illetve mérőszámot. Az ítélezés minőségi mutatóiban is kedvező trendek jöttek létre, és az ítélezés megalapozottsága folyamatosan javulva magas szintű, ráadásul a hatályon kívül helyezések száma is csökkent az utóbbi időben. Tehát ebben a tekintetben a Szombathelyi Törvényszék bírái tevékenységének eredményei hagyományosan az országos átlagot meghaladóak. Ez az utóbbi években annak ellenére sem változott, hogy 13 bíró kinevezésére került sor. Konkrétan számszerűsítve egyik aspektusában ez azt jelenti, hogy 2019-ben a büntető ügyek 86,2 %-a első fokon, míg civilisztika területén 95,1%-ban a járásbíróságokon jogerőre emelkedett. A helybenhagyási arány a büntetőben 51,3%, a civilisztikában 62,6% volt. Ezt a kiváló teljesítményt ezen a területen a bírák szakmai képzésének fokozásával, annak inspirálásával, a tudásalaphoz tartozó munkakörülmények javításával és az önképzés erősítésével lehet fenntartani.

Ehhez központi szinten nagyobb feladat hárul, hisz a pandémia ellenére a felkészültség további mélyítésére irányuló képzési fajták kellenek, a képzés újjászervezése szükséges, hisz a szakmai képzések szinte kikoptak mára, amelyek mind az ítélezési munka szakmai színvonalának emelését szolgálják. Az ilyen új szakmai képzéseken, új formákon való részvételét bíráinknak kiemelten támogatni fogom, mert ahol kevesebb ügy van ott akadhat ennek fejlesztésére kellő idő, de ez segít az ítélezési munka színvonalának fenntartásban és javításában.

4. A TÖRVÉNYSZÉK MŰKÖDÉSÉNEK HUMÁN- ÉS TÁRGYI ERŐFORRÁS FELTÉTELEIRŐL

4.1. A humán erőforrások

A személyi feltételek biztosításánál tervszerű előrelátó személyzeti politika szükséges. A bírósági szervezetünkben, a pályázati rendszer keretében, a bírák közösségének csapatmunkájával választjuk ki a jelölteket. Indokolt, hogy a legjobb szakemberek váljanak bírónak és a törvényszék területén dolgozó tehetséges fogalmazók, titkárok képzésük végeztével bírói kinevezésre legyenek esélyesek és helyükre a legjobb jogászok kerülhessenek.

A bírák szakmai fejlődésének elősegítésénél a képzésnek alapvető jelentősége van. A központi képzések mellett az önképzés is komoly szereppel bír. Mindezek miatt az oktatást, képzést a bírói munka természetszerű velejárójának tekintem. Így a képzéssel kiesett tárgyalási napok pótlását sem érzem szükségszerű követelménynek. Véleményem szerint a teljes bírósági képzési rendszer megújításra érett és ezt buzgón támogatom is. Ebből az is következik, hogy megváltozhatnak a képzési feltételek, a módszerek, az eszközök is, amelyekhez alkalmazkodnunk kell, így várható a szakmai képzések kiteljesedése és központi helyi képzések átalakítása is. A központi képzéseket, arányosan kell kollégáink között elosztani és biztosítani a szakmai segítséghez való hozzáférést. Fontos, hogy minden formális képzést kiiktatnák és zömében szakmai, érdemi, tartalmas, a gyakorlatra ható oktatásoknak van helye. Ha lehet gyakorlott bírák oktassanak a tapasztalatokról, akik az előadói képességeikben a résztvevők számára minden követelményt kielégíthetnek. Ezeket a kívánalmakat a helyi relációban is érvényesnek gondolom.

A nagyobb gyakorlatú kollégákat ösztönzőm arra, hogy instruktorként új eszközökkel és módon valóban az adott szakmai terület minden fogását mutassák meg az instruáltaknak, hisz ez a mi bírói rendszerünk évszázados hagyománya. Ez nem mehet ma sem másképpen, bár az utóbbi időben ez törvényszékünkön gyengülni látszott.

A bíróságok ítélkezési munkáját segítő kiváló felkészültségű felső és középfokú végzettségű tisztviselői állomány kiválasztása, megőrzése és képzése is elsőrangú feladat. Motiváljuk őket, hogy képezzék magukat, maradjanak, mert ha megszüntetik munkaviszonyukat, magukkal viszik a beléjük fektetett energiát, a tudást is. Egy újabb kolléga „felépítése” jelentős többletmunkával jár. Arról nem is beszélve, hogy ha folyamatos fluktuáció jön, vagy kulcspozíciók alkalmazott kíván eltávozni még nehezebb dolgunk lesz. Az igazságügyi alkalmazottak folyamatos képzésébe a tapasztalt, a nagy tudású bíró kollégáinkat kell bevonni. Most különösen sürgős az elektronizálással járó feladatok legmagasabb szintű elsajátítása, ugyanis egy kiválóan képzett munkatárs bíráinknak komoly segítségül szolgál és erre elengedhetetlen szükségünk is lesz.

A Szombathelyi Törvényszék bírái jól felkészült, kiváló szakemberek, akiket az OBH elnöke által engedélyezett számban is alkalmasnak vélek munkafeladataik ellátására. Így számítok rájuk úgy, mint az őket segítő alkalmazottakra is.

Bíráink több mint harmada másoddiplomával rendelkezik és számosan közülük igazgatási, társadalmi vagy más központi, avagy országos feladat megvalósításában vesz, vett részt. Ha a bírói állományunkat és alkalmazottakra a jelenlegi számban megtarthatjuk, humánerőforrásaink elegendőek a jelenlegi és előre látható feladataink megoldására.

Szerintem ebben a körben meg kell említenem a bírói, bírósági életpálya kérdéseit is, hisz a javadalmazás emelkedés a tisztviselőknél már korábban megindult, míg a bírói területen az első lépést immár a második is követi.

Elismerve a javadalmazás növelés jelentős, jótékony hatását, álláspontom szerint rendkívül fontos az életpálya modell további lépéseinek elérése is.

A bíróság méltósága, tekintélye biztosítása érdekében különösen az utóbbi évek igen súlyos sajtó és más területről érkezett nemtelen támadásai miatt külön is jogszabály alkotási javaslatokat fogok előterjeszteni a bírák védelme érdekében.

A humánerőforrás gazdálkodással kapcsolatos további kérdéseket a hangsúlyos elképzeléseim között külön szerkesztve ki is emelem azzal, hogy a törvényszék jelenlegi személyi állománya az utóbbi évben volt létszám bevonás ellenére alkalmas a bíróság feladatainak ellátására. A bírói létszám a folyamatos ügyszám csökkenés mellett, igaz egyes területek munkateher növekedésével – a szükséges humán erőforrás elosztással és annak folyamatos figyelemmel kísérése mellett - jó adottságot biztosít a törvényes, időszerű ítélkezési és egyéb bíróságunkat érintő tevékenység ellátására.

4.2. A tárgyi erőforrások

A hatékony, korszerű és színvonalas ítélkezési tevékenység csak a bírói munkát kiszolgáló kulturált környezetben lehetséges, amely kihat az ügyfelekre is. Ebbe beletartoznak a bírósági épületek, a bírósági épületek helyiségei, az informatikai eszközök, az irodai gépek, a különféle adattárak, a könyvtár, a biztonságtechnikai berendezések állapota is. Vagyis a tárgyi környezet befolyásolja az ítélkezés mikéntjét, hisz a kényelmes, a jó, nyugodt légkört biztosító dologi körülmények, a bírói munkára jótékony hatással vannak. Az utóbbi években beszerzett új bútorok, eszközök és épület átalakítások eredményeként, a kollégáink szerint jobb érzés a munkában részt venni.

Vezetői tevékenységem alatt azon leszek, hogy a törvényszék épületében lévő tárgyi körülményekhez igazítsam valamennyi helyi bíróság, illetőleg más bírósági egységek körülményeinek színvonalát, hisz érdemes előre hosszabb távra is gondolkodni.

A tárgyi eszközök beállítása, minden egyéb ilyen területre eső kivitelezés terén a helyi bírósági elnökök szervező, felügyelő munkájára, véleményére, továbbra is számítok, az igényeiket is beépítettem terveimbe, amelyet a gazdasági hivatal vezetőjével is egyeztettem, mint ahogy ezt a jövőben is fontos feladatomnak tartom. Így ezek a teljesség és a pontos leírás igénye nélkül az alábbiak:

Szombathelyen a törvényszéki épületben az épület minden szintjén a mosdók újabb felújítása ugyanúgy indokolt legalább középtávon, mint most 2021-ben a régi épület miatt a 2020-ban volt jelentős csőtörés okán a vízvezetékrendszer cseréje, amely 11 millió Ft-os kiadást fog jelenteni. A nyílászárók homlokzati cseréje is felmerült, valamint a munkakörnyezet javítása érdekében a falburkolat és az alatt lévő fal vízmentesítése a zárt udvari homlokzat javításokkal. Emellett tervezett a déli épületszárny klíma ellátásának biztosítása is, amely akár megújuló, vagy napenergiából is táplálható volna. Szükségesnek tűnhet a folyosói világítás, az aulában lévő egységek megújítása és energia takarékosná válása is. A Petőfi Sándor utcában a teljes épület hőszigetelésének elkészítése is várat magára, hisz ismerjük ott, azt a 30° is meghaladó nyári meleget.

Szombathelyen, a törvényszéki főépületben helyhiány van és ennek megszüntetésére hosszú távon központi támogatással járó megoldást lehetne találni. Addig is tárgyalások alapján a BV-s épület egyes helyiségei használatának megszerzésével az irattári és irodai kapacitásaink egyes kérdéseit meg lehetne oldani. Ha ez a bővítési lehetőség nem következik be terveznék egy új központi ügyfélfogadó centrumot, amely többfunkciós helyiség-együttes lenne az ügyfelek zavartalan fogadása miatt és a teljes bíróság minden egységének ügyeiről egy helyen lehetne tájékozódni.

Itt kell kiemelnem a szombathelyi Szily János utcai épületbe közép- hosszú távon indokolt büfé létesítése, amely a dolgozók és az ügyfelek régi igényének kielégítését is szolgálná. Amíg ezt nem sikerül elérni addig új és nagyobb kínálatú automaták beállítását mindenképp kezdeményezni fogom.

Sárváron az ügyészség elköltözésével középtávon lehetőség lesz új helyiségek (irodák) beállítására és a földszinten új tárgyaló berendezésére is. Emellett rövid távon járólapozás, az elektromos rendszer felújítása és belső falburkolási műveletek, de a földszinten a szennyvízelvezetés korszerűsítése sem maradhat el.

Körmenden az emeleti tárgyaló helyiséget érdemes volna rendezvényteremmé alakítani, de ezt megelőzően a földszinti fogadó tér burkolatát is kicserélni. A pincében egyéb funkciók ellátása érdekében szintén lehetne hosszabb távon felújítást eszközölni.

Köszegen különösen a klíma-hálózat kiépítése, a tető és a homlokzat javítása jelenthet fontos beruházást. Nyilván a fejlesztések részleteiről esetleges kinevezésem után tudok további részleteket közölni.

Az informatika külön kiemelt terület, mert minden bírónak meg kell tanulnia a számítógép használatát, a különféle adattárak és nyilvántartások, az ITR, valamint az egyéb informatikai eszközök kezelését, ugyanis ez a jövő és lehet, hogy a holnap is erre kényszerít minket. Ehhez mindenféle erőforrást biztosítani fogok. Egyrészt a belső intranetre központi informatikai a fenti programok, eszközök felhasználásra vonatkozó ismertető előadásokat, twinning programokat és egyéni felkészítő előadásokat, videókat felteszünk. De még nagyobb hangsúlyt az egyéni felkészítésben látok, amikor egy informatikussal felhasználói szinten betanítással érjük el a rendszerek használatában való jártasságot. Nem győzőm elmondani, hogy akár 3 év és nem lesz más lehetőség csak ezen eszközök útján „bíráskodni”, tehát enélkül nem tudjuk feladatainkat megoldani. Az erre való felkészítést vállaltam és ha több idő kell rá, hosszabb idő alatt, bíránk jövője érdekében el fogjuk végezni. Ebben saját érdekükben kérem a kollégák megértését.

Látható, hogy a világ is ebbe az irányba megy, ezen az úton mi sem vagyunk kivételek és a digitális bíróság projekt már teljesen kinyitotta a kaput, amin maguknak a bírónak is be kell lépniük. Folyamatba kerül és az idén megvalósul bíránk kényelme érdekében a bírósági épületekben WIFI hálózat kiépítése is. Ugyanígy tárgyi fejlesztés, hogy Szombathelyen, de a megye össze bírósági épületébe, az aulába tárgyalási jegyzék tábla képernyőt kell létesíteni.

Nem felejtendő az sem, hogy az informatikai eszközök, amelyekben 2020-ban is nagy mértékű beszerzés volt, 3 év körül amortizálódik, így indokolt lehet a fokozatos cserére is középtávon felkészülni úgy, hogy ha nem központi beszerzés lesz, a bírák tapasztalatait a beszerzendő eszközök fajtái tekintetében indokolt figyelembe venni.

Ezekből következik, hogy e közép- és hosszútávú tervek megvalósítása az épületekben jelentős átalakításokkal járhat, amit már részben elvégeztünk az ügyfélfogadás korszerűbbé tétele érdekében. De ha tovább akarunk lépni újat kell létre hozni. Ám korábban nem eléggé előre tekintettünk, hisz az épített környezet hazai fejlődése és fejlesztésének színvonala pillanatok alatt túllépett felújításainkon. Különösen igaz ez a mosdó helyiségekre, az ügyfélfogadás színtereire, így ezután erre is hangsúlyt fektetünk az érintés mentes környezet és épület használatért új központi ügyfélcentrumért.

A Petőfi utcai épületben is irattárak kihasználását racionalizálni kell, de ez csak vezetői döntés kérdése, amelyre nincs tovább gondolkodási idő, mert az irattári elhelyezés az egész rendszerben akut kérdés.

A könyvtárunk kihasználtságának növelését is szorgalmazom, amely a megyében dolgozó jogászság, az egyetemisták számára is megfelelő forrásközpont lehetne.

A jogszabályi, szakirodalmi ellátottság terén, az elektronikus jogszabály-gyűjteményeket és kiadványokat favorizálnám a helyi honlap és információs rendszer aktív használata mellett. Ráadásul a könyvtár, mint Belgiumban kialakított „minitel” rendszer egy-egy ügy, vagy előadás kapcsán a bírák által leadott és ott csoportosított jogi és egyéb dokumentumok összegyűjtését is elvégezhetné a bírák kívánsága szerint.

Persze ilyen jellegű anyag összeállítását a szakmai területeken is szorgalmaznék azzal, hogy az egyes eljárási és anyagi jogi kódexek egyes szakaszaihoz a szakmai anyagokat, leiratokat és egyéb irományokat oda kellene rendelni, hogy mindenki számára a döntésekhez szükséges forrásanyag jobban és gyorsabban kereshető legyen.

A pénzügyi gazdálkodás kiadási keretei között a költségvetés 85% -át a bérek és az ahhoz kapcsolódó kifizetések teszik ki. A gazdálkodási mozgásra – az új szabályozók miatt - még szűkebb lehetőségeink lehetnek, mint akár korábban, de országosan így egységes elvek mentén lehet a felhasználást szabályozni. A kitűzött célokhoz a pénzügyi fedezet ma elégségesnek tűnik. Vezető társaimra támaszkodva a GH. vezetéssel együtt jól fogunk tudni gazdálkodni. Remélem, hogy minden egyéb juttatásunk, ami a múlt években nem rendszeres kifizetésként jutott kollégáinknak rövid és hosszú távon a fizetéseink örömteli rendezése mellett is megmarad. Ez utóbbiért minden lehetséges lépést meg fogok tenni és a törvényszék költségvetési előirányzataival takarékosan gazdálkodom, hogy ez a lehetőség helyben is adott lehessen.

Mivel kollégáink egészségének védelme is elsődleges feladatunk, nagy eredmény, hogy minden épületünkbe defibrillátor és egészségvédelmi eszközök, felszerelések kerültek beszerzésre, ami a jövőben is prioritás lesz. Meg kell jegyeznem, amelyet valószínűleg sok kollégám nem tud, hogy a pandémiás védekezésre 2020-ban 15.568.288. Ft-ot költött a törvényszék és az idén legalább ennyi, ilyen kiadás várható.

5. AZ IGAZGATÁS ÉS ELLENŐRZÉS RENDSZERE

5.1. A bírósági igazgatás területén felmerülő teendők

A vezető igazgatási tevékenysége és belső vezetői struktúrán keresztül valósul meg. Ehhez a tevékenységhez eddig a vezetői értekezlet, egyéb vezetői fórumok és az információ áramoltatásban a belső honlap nyújtottak platformot. Én azonban úgy vélem, hogy a feladatok sokrétűsége és a kor követelményei szerinti gyors, szakszerű válaszok érdekében az igazgatásra háruló feladatok jelentős növekedése - már egy ilyen kis létszámú bíróságon is - szükségessé teszi egy igazgatási jellegű kabinet létrehozását, amellyel a fenti platformok működését is gördülékenyebbé tudnánk tenni. Ez a vezetői döntés-előkészítő, kommunikációt és a vezetői munkát tematizáló szervezeti egység lenne, amellyel jóval hatékonyabb lehetne a bíróság vezetésének működtetése is.

Nyilván szükséges a bíróság működésének minden területén egy állapotfelmérés és a tevékenység célokhoz való igazítása, majd az Szmsz. eszerinti módosításának előkészítése, amely mind az igazgatás, mind az ellenőrzés területére kiterjed.

Az elnök jogszabályszerű hatékony igazgatási, ellenőrzési tevékenysége az időszzerű és törvényes ítélezés követelményeinek való megfelelés alapvető biztosítéka. A vezetőnek a jogszabályok betartatása mellett kell biztosítani az adott bírósági szervezet időszzerű, ritmusos, szervezett, zökkenőmentes működését úgy, hogy az ítélezési munka terhelése a bírák számára közel azonos legyen.

Ki kívánom emelni azt, hogy az ügyek súlyszám szerinti terhelésére vagy olyan új megvalósítandó mérőszámra gondolok, amely sokkal nagyobb pontossággal mutatja a munkabefektetés szükségességének mértékét, mint a jelenlegi lineáris, számszaki statisztika. Bízom benne, hogy országosan is ebbe az irányba, legalábbis valamilyen egységes mérőegység segítségével fogunk haladni.

5.2. Az igazgatási ellenőrzés

Az ellenőrzés, a követelmény támasztás visszacsatolása, amely arra szolgál, hogy vezető tudja, mi és hogy folyik az általa vezetett bíróságon. Ennek meg kell teremteni a megfelelő csatornáit is és azokat folyamatosan működtetni kell. Mivel a rendszer kívülről is bármikor ellenőrizhető ezeket az adatokat belül is ismerni és használni kell. Ezt a lehetőséget teremtik meg az informatikai rendszerek, amelyek azonnali képet biztosítanak a bíróság működéséről minden folyó vagy befejezett ügyben, hisz minden nyilvántartásokba és ügyekbe felvitt lépés archiválódik is. Az ügyelosztás, az ügyfeldolgozás, és az igazgatási ellenőrzés rendszerét, automatizmusát, az informatikai csatornák általi felügyeletet is fel kell használni az igazgatási ellenőrzés során. Az így Szmsz-hez csatolt fenti téma szerint elkészített vagy elkészítendő mellékleteket a mindennapokban minden érintettnek majd alkalmazni kell. Az informatikai rendszereknek a valós adatokat kell tartalmaznia, így azokat folyamatosan kell vezetni és megfelelő jogosultságokkal kell bírni hozzá. Az automatikus ellenőrzési lehetőség mellett a megfelelő szintek szerinti ellenőrzési lépéseket is ki kell alakítani és vissza kell állítani a kezelő irodák ellenőrzési hatáskörét.

Az egyes irodák ellenőrző és jelző tevékenységét automatikussá kívánom tenni a számítógépes rendszerek adat és jelző képessége kihasználásával. Ezt a vezetőknél használniuk kell és a megfelelő következtetéseket le kell vonni. Ezt mindenütt adatszolgáltatási kötelezettség fogná össze. Az ítélkezés időszerűségét az eljárési és ügyviteli szabályok megtartásával hatékonyan lehet befolyásolni. A hibák kiküszöbölése miatt az ellenőrzésnek, az áttekintésre kialakított tervezett szervezeti rendben működni kell. Az ellenőrzés terén a bírák és vezetők adminisztratív feladatainak csökkentése érdekében a formális jelentéstételi kötelezettség megszüntetését és érdemi támogató kontroll-tevékenység bevezetését fogom kialakíttatni és alkalmazását az országos szabályozók keretében elrendelni.

A belső ellenőr munkáját is érdemibbé tenném, sokkal több területen számítanék munkájára és tőle a jelenlegi kockázatok minimalizálásának kidolgozását várom el. Igaz nyugdíjba vonulása miatt új kolléga belépése várható, de számára már ezt az új feladatkataszt fogjuk előírni.

Az OBH Elnökének utasításait, határozatait, döntéseit, ajánlásait az ellenőrzés oldaláról is maradéktalanul végre fogjuk hajtani és biztosítjuk az együttműködést az Országos Bírósági Hivatallal.

6. A TÖRVÉNYSZÉK MŰKÖDTETÉSÉBEN FELMERÜLŐ FELADATOK ÉS AZOK MEGOLDÁSÁNAK ÜTEMEZÉSE

6.1./ A hangsúlyosabb lépések, azok a területek, ahol már akár rövid távon intézkedéseket látok fontosnak;

- amely az időszerűség és törvényes határidőben eljárás tényezőit jelentősen javíthatja.

6.1.1./ A bíráink arányos munka és ügyterhelése érdekében rövidtávú lépések szükségesek, vagyis a trendek megismerésével fel kell mérni a helyzetet és ezt a célt akár munkaterületek átszervezéssel is meg kell valósítani. Szinte azonnal, a polgári elsőfokú egy bíróra jutó ügyterhelést ki kell egyenlíteni. (Ám közép és hosszútávra is kell tervezni, így folyamatos figyelemmel kísérést, szervezést és indokolt esetben a beavatkozást is kell eszközölni.)

6.1.2./ Az időszerűség biztosítása érdekében a járásbíróságokon a P, Vh, Pk és törvényszéki felszámolás ügyszakában az 1. ponttal egyidejűleg azonnal teljes feltérképezés szükséges és cél elérése érdekében az információk birtokában a szükséges átszervezéseket rövid távon azonnal, az ügyfelek jogainak biztosítása érdekében meg kell tenni. Amennyiben továbbra is elmaradások vannak azt nyomban fel kell számolni, akár időleges kirendelés árán is. Ezt követően az ügyintézés új alapokra helyezése szükséges.

6.1.3./ A BV. ügyszak ügyintézésének figyelése és átszervezése rövidtávú feladat, amely az eljárók feladatainak pontosítása, arányosítása mellett akár új szerkezetben a humánerőforrás további biztosítását is felvetheti, hiszen ebben az ügyszakban dinamikus, folyamatos az ügyszám növekedés.

6.1.4./ A munkaügyi ítélkezésben résztvevők terhelését az aktuális jogszabályi és központi változások tükrében kell áttekinteni és közelíteni kell a megyei átlaghoz. Közös ki kell alakítanunk, hogy a terhelés belső arányaiban is hasonló legyen.

6.1.5./ A büntető ügyszakban a Szombathelyi Járásbírószágon a bírói létszámhoz képest a peres ügyterhelés – az utóbbi évek ügyérkezés csökkenése mellett - nem oly jelentős, így a szabálysértési ügyszakból a peres és részben a nem peres ügyek átvételét meg kell szervezni. A kollégákkal a részleteket közösen meg is kell beszélni. Ehhez a büntető kollégiumvezető és a járásbírószági elnökhelyettes szakmai támogatását kérem. Ezzel két, de inkább három titkár is felszabadulhat és velük más ügyszakokban lehet számolni. Itt tehát egy új ügyintézői létszámmal, egy titkárral a szabálysértési ügyek feldolgozása az ügyek átcsoportosítása után megszervezhető és a fokozatos elúszás is elkerülhető.

6.1.6./ Az ügyintézők, tisztviselők hatékonyabb elosztását és felhasználását is kezdeményezem a megfelelő tájékozódás és hatásvizsgálat után rövid- és középtávon is, amely hosszabb távra kell, hogy megoldja ilyen jellegű problémáinkat.

6.2./ A kiemelt feladatok terén jelentkező rövid és középtávú kihívások:

6.2.1./ A bíróságok működésében központi és helyi kiemelt feladat a digitális bíróság megvalósítása. Az ítélkezési tevékenység és adminisztrációja körében az elektronizálás térhódítása megállíthatatlan. Így elengedhetetlen az is, hogy ebben a tekintetben felkészültek legyünk, ezért az informatikai csoport megerősítése rövid- és középtávon is

létszámbővítéssel, feladataik személyre szabott átgondolásával és felelős vezető kinevezésével megoldandó. A bírák informatikai képzését az eddigiek mellett egyéni módon, egy-egy személyre szabottan minden bíró kollégának igénye szerint biztosítanánk és folyamatosan fenntartanánk. Ez a legnagyobb rövidtávú kihívásunk, amely miatt az igazgatási vezetéshez közvetlenül is hozzárendelt irányítás szükséges.

6.2.2./ A pandémia körében az aktuális jogszabályok és központi intézkedések azonnali végrehajtása mellett dolgozóink egészségvédelme érdekében a fertőtlenítés vegyi és egyéb új formáit minden terem vagy helyiség használat után folyamatosan alkalmazni fogjuk. De például felhagyunk az ajtókilincsek azonos ronggyal való vírusterjedést nem gátló törölgetésével. Ezen túl védőeszközeinket folyamatosan számon tartva tartósan előre készülünk az esetleges komolyabb fertőzés lefutásra, rendkívüli helyzetre is.

6.2.3./ A bürokrácia megszüntetése rövid távon kezdődő, de középtávú cél. A bírákat terhelő adminisztratív kööttségek megszüntetési lehetőségeit helyi és központi szinten is indokolt vizsgálni. Helyben ítélező bírói és vezetői területen is az adminisztratív terhek leépítését azonnal meg kell kezdeni. Ezt a formalizált felesleges jelentések megszüntetésével vezető kollégáim segítő munkája mellett azonnal megindítanám.

6.2.4./ A sajtótájékoztatást a bíróságok életében a maga súlyának megfelelő helyre kell tenni. A konkrét ügyekbe való beelátás nyitottságát, csak az elbírált ügyekben történő tudósítások tekintetében vélem indokoltnak.

6.2.5./ A jogszabály-tervezetek véleményezését ügycsoportonként szervezett munkabizottságokban készítenénk elő, amely a szakszerűbb és gördülékenyebb lehetőséget ad a rövid határidők és szakmai követelmények megtartására.

6.2.6./ A szakmai színvonal emelése érdekében indokoltnak látom az ítélőtábla szakmai egységeivel való szorosabb kapcsolattartás kialakítását és programjaikban való részvételével mellett a közös szakmai rendezvények szervezését, hogy még több szakmai tudás és tapasztalat megosztásra kerülhessen. Ezért akár a kirendelések lehetőségét is szakmai gyakorlatozás szempontjából hasznosnak tartanám. Eddig csupán egy volt bíró kollégánk tevékenykedett ilyen helyzetben, én úgy látom, ma erre szakmai fejlődésük érdekében többen is hivatottak.

6.2.7./ Anyagi lehetőségeink függvényében hosszabb távon szakmai tanácskozások, twinning programok szervezését indokoltnak gondolom. Így folytatni érdemes az áldozatvédelem témájában a különféle szervezetekkel folyó „hangos párbeszédünket”, a BV. ügyszak körében az értékes szakmai tanácskozásokat. 2021 őszén hazai szakmai konferencia szervezését is szívesen előirányoznám, különösen az uniós témakörben – hiszen bírói létszám arányában az országban a legtöbb uniós előzetes döntéshozatali kérelem volt a Szombathelyi Törvényszékről –.

6.3. A bíráink munkáját, kényelmét már rövid távon segítő elképzelések

6.3.1./ A polgári ügyszakban is – rövid távon kezdve - érdemes szót váltani arról, hogy bíráink igénye szerint leíró vezesse a tárgyaláson a jegyzőkönyvet.

6.3.2./ A bírák általi aktamozgatást meg kell szüntetni, olyan számú teremőr és kisegítő áll rendelkezésre, hogy ezt meg kell oldani a bíráink nélkül.

6.3.3./ A fogalmazói, titkári segítséget a bíróknak még hatékonyabban kell biztosítani.

6.3.4./ Rövid távon több szakmai képzés, több közös program, szakmai segítség szükséges a bírák igénye szerint és emellett az elektronikus ügyintézés tekintetében az egyéni képzésre is nagy hangsúlyt fektetnek.

6.3.5./ A már rövid távon elindított egészségügyi szűrés biztosítását és régóta várva a mentális gondoskodást is nagyon támogatom. Bíráink elleni sajtó támadások esetén hasznos lehetett volna ilyen támogatás igénybevétele.

6.3.6./ A Bv-s épületben dolgozóink parkolását úgy, mint az épület körül is sokkal hatékonyabban meg lehet oldani.

6.3.7./ A bíróság belső kohéziójának növelése alapvető jelentőségű, így felerősítem a személyes kapcsolattartást a „vidéki” helyi bíróságokkal, a törvényszék más egységeiben dolgozó kollégákkal, amely szerintem jótékony hatású minden kollégámra.

6.3.8./ Kollégáim kényelmének javítása érdekében Szombathelyen nem mondtam le büfé létesítéséről és addig is végre színvonalasabb automaták beállításáról sem.

6.3.9./ Többben is ismerik egyik vezér gondolatomat, hogy „adjunk magunkra, minden téren, hogy lássák bírák vagyunk és ez a mi hivatásunk”. Ez látszódjon meg munkánkban, az ügyfelekkel való kapcsolatunkban, viselkedésünkben, kommunikációnkban, megjelenésünkben, felelősségvállalásunkban, egymáshoz való viszonyulásunkban. Ezen fő gondolat megvalósulása érdekében a magam részéről igyekszem mindent feltételt biztosítani és tudom ebben a tekintetben, hogy például a közösség befolyásoló ereje, a példamutatás, a bíró bérek rendezése is olyan erő, amelyre támaszkodhatunk.

6.4. A bíróság életének szervezésében:

6.4.1./ A gyakorlott bírák adják át tapasztalataikat, az instruktorok, mentorok, akik ezt a feladatot vállalják tartalmilag is bővült jogkörben lássák feladataikat és ezért anyagi megbecsülésben részesüljenek.

6.4.2./ A fiatal bíráinkat aktívan is segíteném tartalmilag is családbarát munkakörülményekkel, munkaterheléssel és időbeosztással ennek megfelelő és munkakörnyezetet szeretnék kialakítani. Ehhez bíráink véleményét ki fogom kérni, hogy közösen építsük fel a jövőt, hisz általam csak a kezdő lépések tudjuk megtenni.

6.4.3./ A Petőfi utcai épületben dolgozók szervesebb bekapcsolása bíróságunk életébe az ottani felelős vezető feladata is, amelyet konkrét leírással is rögzítenék és a vezetőin értekezlet állandó meghívottja lenne.

6.4.4. / A bírósági igazgatási vezetés szakmaiságának további elmélyítése és több kollégánk vezetési feladatokba való bevonása a közelgő generáció váltásra is figyelemmel a jövő alapkérdése is lehet.

6.4.5./ A törvényszéki elnöki irodai rendszer helyébe a felmerülő feladatok komplexebb kezelése és a hatékonyabb alaposabb, gyorsabb - döntés-előkészítés, valamint a - működés érdekében elnöki kabinet kialakítására teszek javaslatot, amelyet a bíróság Szmsz-be is beépítenék. A kabinet is számos kényelmi lépést hozhatna a bíráink ügyintézése számára.

6.4.6./ A biztonsági és teremőri szolgálatnak felelős vezető szükséges. Ő felel azért, hogy dolgozói a munkarendet betartsák, de aktív szerepet töltsön be, hogy a bírákat, a bírósági dolgozókat maximálisan segítsék, biztonságukat egészségüket megóvják.

6.4.7./ Támogatom kollégáink szervezett és egyéni sportolását, ilyen rendezvényeken való részvételét, tervezem csapatépítéssel foglalkozó tréning és ilyen hagyományainkat felelevenítő összejövetelek, szokásaink fenntartását szolgáló rendezvények szervezését.

És persze még sok más feladat vár megoldásra, hogy pár éven belül minden kolléga felkészült legyen a kor kihívásaival tarkított munkavégzésre úgy, hogy a munkakultúránk a központi követelmények szerint alakuljon. Mindezek mellett – álláspontom szerint - a Szombathelyi Törvényszék vezetőjének alapfeladata, hogy az OBH Elnöke célkitűzéseivel egyetemben, igazgatási döntéseinek végrehajtása által irányítsa a törvényszéket, együttműködjön más bírósági egységekkel és államhatalmi, közigazgatási, társadalmi szervezetekkel, amelyeket a bírósági szervezet függetlenségének óvása mellett a szükséges mértékben valósítanék meg.

A fentiekben kidolgozott pályaművem alapján tisztelettel kérem az Elnök Urat, és az összbírói értekezleten véleményt nyilvánító bíró kollégáimat, hogy a Szombathelyi Törvényszék vezetésére benyújtott elképzeléseimet támogatni szíveskedjenek.

Szombathely, 2020. január 4.

Dr. Szabó Sándor